

Week 5 – Inleiding Belastingrecht 1

HC 9, 28-09-2020, Inkomensbelasting (aanmerkelijk belang)

Winst (vorige week)

Het egaliseringsreserve vinden we in art. 3.53 IB. Dit reserve is bedoeld voor wanneer er grote uitgaven zijn die in de toekomst betaald moeten worden in een keer, maar nu al druk op de onderneming uitoefenen. Dit reserve mag ten laste van de winst worden gereserveerd. Wanneer de uitgave dan later in een keer betaald moet worden, dan gebeurt dit ten laste van het egaliseringsreserve.

Het fiscale oudedagsreserve (FOR) komt in de plaats van een pensioen en is een vorm van een oudedagsreserve, speciaal voor ondernemers. De FOR wordt verrekend wanneer de ondernemer sterft, de ondernemer de AOW-leeftijd behaalt of wanneer de onderneming staakt. Ex art. 3.68 lid 1 IB mag er 12% van de winst opzij worden gezet naar dit reserve, met een maximum van 9.542 euro per kalenderjaar. Een FOR kan worden omgezet in lijfrente, welke bij een verzekering wordt aangekocht en dan verandert in een uitkering tot aan de door ex art. 3.70 jo. 3.128. Lijfrente is progressief belast maar valt onder ouderentariaf.

Met het begrip staking wordt het einde van het ondernemerschap. Dat betekent niet perse dat de onderneming stopt. De onderneming kan worden overgedragen, waardoor deze blijft bestaan, of worden geliquideerd, waardoor deze verdwijnt. Wanneer er wordt gestaakt, is er een stakingswinst. Deze winst bestaat uit de stille reserves (Waarde economisch verkeer min boekwaarde activa), de fiscale reserves (HIR en ER), de goodwill en het oudedagsreserve.

Indien een ondernemer ter overlijden komt, dan wordt er ex art. 3.58 IB van uitgegaan dat de onderneming is overgedragen tegen de waarde in het economisch verkeer. We hebben het dan hier over een fictieve overdracht, welke resulteert in overlijdenswinst. Wanneer dit niet gewenst is kan men geruisloos doorschuiven ex art. 3.62 IB. Wanneer er geruisloos wordt doorgeschoven, dan neemt de overnemende ondernemer de onderneming over met de balans tegen boekwaarden. Er is dan geen sprake van een overlijdenswinst en een verrekening ervan.

Aanmerkelijk belang

Ex art 4.6 IB is er sprake van aanmerkelijk belang wanneer iemand 5% of meer van het geplaatste aandelenkapitaal bezit of wanneer iemand het recht heeft om 5% of meer van het geplaatste aandelenkapitaal te kopen. Men moet minstens 5% van een van beide bezitten, het is geen mogelijkheid om de percentages van beide te combineren. Ex art. 4.7 IB moet er bij een aandelenportefeuille van verschillende aandeelsoorten in minstens één soort voldaan worden aan de voornoemde 5%-eis. Als deze eis behaald wordt, dan moeten de andere aandelen ook meegerekend worden ex art. 4.9 IB, de meesleepregeling.

Ex art. 4.10 IB is het zo dat wanneer jij zelf geen aanmerkelijk belang hebt, maar een familielid in de rechte lijn heeft wel een aanmerkelijk belang, dat jij dan zelf ook aanmerkelijk belang heb wegens de meetrekregeling. Een vereiste is dan wel dat jij in hetzelfde bedrijf als dit familielid ook aandelen bezit. Wie vallen er onder familieleden in een rechte lijn? Mensen die van elkaar afstammen, dus ouders, grotouders, kinderen, kleinkinderen, etc.

Inkomsten uit het aanmerkelijk belang

We kennen drie voordelen die uit het aanmerkelijk belang genoten kunnen worden, namelijk regulier voordeel, vervreemdingsvoordeel en terbeschikkingstelling (art. 3.91 IB). Het vervreemdingsvoordeel

is het voordeel dat men geniet wanneer aandelen aan derden worden overgedragen. Deze kan berekend worden door de verkrijgingsprijs van de overdrachtprijs af te trekken. Het verschil is dan het vervreemdingsvoordeel. Wanneer er geen overdrachtprijs is, dan houdt men ex art. 4.22 IB de waarde aan die aan derden gevraagd had kunnen worden. Soms wordt er gebruikt van een step up en een latere verkrijging van de aandelen. Indien dit zo is en deze zorgt voor een aanmerkelijk belang, dan worden alle aandelen samen gewaardeerd op de waarde van de verkrijging van de laatste aandelen ex art. 4.23 IB. Bonusaandelen hebben een verkrijgingsprijs van 0 ex art. 4.13. Onder een bonusaandeel valt winstbonus, agiobonus en stockdividend.

We kennen twee soorten regulier voordeel, namelijk de dividend, ook wel de winstuitkering van de bv, en de terugbetaling van het aandelenkapitaal. Dat laatste is echter niet het geval wanneer er sprake is van teruggaaf. Teruggaaf wordt besloten door de algemene vergadering van aandeelhouders. De nominale waarde van de aandelen wordt dan verlaagd met het bedrag van de teruggaaf in de statuten en de teruggaaf moet dan minder bedragen dan de verkrijgprijs ex art. 4.13 lid 1 IB. Ex art 4.33 IB moet de verkrijgprijs dan wel verlaagd worden met de teruggaaf.

Soms maakt men gebruik van verkapt dividend. Hiermee wordt bedoeld dat men iets verstrekt tegen een onzakelijke prijs, om zo belasting te ontduiken. Hierdoor wordt een voordeel gecreëerd dat behandeld wordt als een regulier voordeel. Voor verkapt dividend is vereist dat zowel de BV als de aandeelhouder zich ervan bewust zijn, dat er sprake moet zijn van een vermogensverschuiving en dat deze gedekt moet zijn door de winst.

Wat op een aandeel wordt gestort en boven de nominale waarde ligt noemen we agio. Agio kan terugbetaald worden, deze betaling is belast ex art. 4.13 lid 1 sub b IB. Wanneer agio echter wordt omgezet in aandelenkapitaal door de uitgifte van de agiobonus, dan is de terugbetaling soms onbelast.

In art. 4.16 IB vinden we fictieve vervreemdingen. Hieronder valt ten eerste de inkoop van eigen aandelen. Ten tweede valt hieronder de vervreemding bij ontbinding van de onderneming. In dit geval wordt de liquidatie-uitkering minus de vraagprijs belast ex art. 4.34 IB. Wanneer er een onbelaste uitkering heeft plaatsgevonden, dan moet men volgens het tweede lid van het voornoemde artikel de vraagprijs verminderen met de onbelaste liquiditeit-uitkering. Een derde vorm van fictieve vervreemding is de vervreemding waarbij het belang minder dan 5% wordt. Er moet dan afgerekend worden met de overblijvende aandelen. Er is dan wel een mogelijkheid om ex art. 4.40 IB geruisloos door te schuiven, waardoor er een fictief aanmerkelijk belang ontstaat. Men kan dit fictieve belang afrekenen ex art. 4.16 lid 3 IB, waardoor de aandelen naar box 3 gaan na de afrekening. Ten slotte kennen we nog de fysieke emigratie vervreemding. Hierbij wordt er een conserverende aanslag opgelegd, waardoor er uitstel van betaling is. Wanneer er dan eenmaal verkoop plaatsvindt, moet er afgerekend worden

Aandeel als optie

Wanneer iemand een optie bezit, dan bezit deze het recht om aandelen te kopen. De vergoeding hiervan is belast ex art. 4.16 lid 1 sub i IB. Indien het optierecht wordt uitgeoefend dan wordt er belasting geheven over de verkrijgprijs, welke bestaat uit de aankoopprijs en de vergoeding ex art. 3.30 lid 1. Wanneer het recht niet wordt uitgeoefend, dan moet de verkrijgprijs van de aandelen die al waren belast met de vergoeding van de optie worden belast. Er is dan sprake van verlies ex art. 4.16 lid 1 sub g IB.

Doorschuifregelingen

Men spreekt over een doorschuifregelingen wanneer er vervreemding is zonder geldontvangst, zonder een aanmerkelijk belang vervreemdingsvoordeel en de verkrijgingsprijs doorschuift van de vervreemder naar de verkrijger. Hieronder vallen bijvoorbeeld schenkingen (4.17c IB), huwelijken (4.17), echtscheidingen, overlijden (4.17a) en fusie. Wanneer het gaat om doorschuiving bij overlijden, dan is het alleen mogelijk voor het ondernemingsvermogen en niet voor het beleggingsvermogen. Wel mag men dan het ondernemingsvermogen met 5% verhogen, welke uit het beleggingsvermogen komt. Het ondernemingsvermogen wordt verminderd met de verkrijgingsprijs.

Vervreemding van verlies

Ex art. 4.49 IB mag verlies verrekend worden met het voorgaande kalenderjaar en met de negen nog komende kalenderjaren. Wanneer er geen dividenduitkering heeft plaatsgevonden, dan mag na een jaar een kwart verrekend worden met inkomstenbelasting ex art. 4.53 IB.

HC 10, 30-09-2020, Inkomensbelasting (eigen woning)

Inkomstenbelasting onroerende zaken

Onroerende zaken kunnen zich in meerdere boxen voordoen binnen de inkomensbelasting; in Box 1 wanneer het gaat om de winstsfeer (bedrijfspand), ROW (pand t.b.v. werkzaamheden) en de eigen woning (alleen hoofdverblijf). Box 2 is van toepassing wanneer er geen/geringe eigen woning schuld wordt afgetrokken. Box 3 is van toepassing wanneer het gaat om sparen en beleggen.

De eigen woning

In box 1 kennen we een eigen woning regeling, welke terug te vinden is in afdeling 3.6 van de wet IB. De belastbare inkomsten uit een eigen woning zijn de voordelen uit de eigen woning verminderd met de op die voordelen drukkende, aftrekbare kosten ex art. 3.120 IB. In art. 3.111 lid 1 IB vinden we wanneer er fiscaal gezien sprake is van een eigen woning. Het voordeel dat men uit de eigen woning haalt bedraagt ex art. 3.112 IB 0.60% van de WOZ-waarde, wat een vrij laag forfait is omdat kosten vaak niet aftrekbaar zijn en de eigen woning vaak ook een bestedingscomponent bezit. Ex art. 3.120 IB zijn alleen financieringskosten van schulden die bij de eigen woning schuld horen aftrekbaar. Overige kosten, zoals onderhoud en afschrijving zijn dat dus niet.

Ex art. 3.115 Ib kan er sprake zijn van mede-eigendom, waarvan we twee vormen kennen. Bij de eerste vorm wonen alle eigenaren in de woning, bij de tweede vorm niet. Bij de tweede vorm kennen we een persoon met een eigenaarsdeel; daarvoor geldt alleen de eigen woning regeling indien het van deze persoon het hoofdverblijf is. Daarnaast valt dit deel onder box 3. Het andere deel is het gebruiksdeel, waarop men door erven of vestigen het gebruiksrecht heeft gekregen.

In art. 3.111 vinden we enkele vormen van fictieve eigen woningen. De eerste daarvan is wanneer een oude woning leeg en te koop staat. De tweede is wanneer er sprake is van een toekomstige bewoning, of dit nu door de bouw of door de verbouwing van een huis komt. Hiervoor is het wel van belang dat deze woning binnen 3 jaar bewoond zal worden. Ook is er een speciale fictieve regeling voor echtscheidingen en dan het huis dat bij het huwelijk hoorde. Hiervoor geldt een mogelijke renteaftrek van 2 jaar. Wanneer er sprake is van een zorginstelling, hebben we ook een mogelijke renteaftrek van 2 jaar. Wanneer iemand uitgezonden wordt, dan kan de eigen woning ook als fictieve eigen woning gezien worden. De belangrijkste voorwaarde hier is dat de eigenaar hier minstens een jaar heeft gewoond.

Soms wordt een eigen woning tijdelijk verhuurd, het is dan nog steeds mogelijk dat deze in box 1 blijft ex art. 3.111 lid 7 jo. 3.113 IB. Er is dan dus nog steeds renteaftrek mogelijk, maar er moet da 70% van de kale huur worden bijgeteld op het verhuurde deel.

In art. 3.114 IB vinden we de kamerverhuurvrijstelling. Deze houdt in dat ook het verhuurde deel gewoon in box 1 blijft vallen. Het moet dan wel gaan om een onzelfstandige eenheid die verhuurd wordt, de huurder en verhuurder moeten op hetzelfde adres staan en de huur mag maximaal 5.506 euro per jaar opleveren.

Eigenwoningschuld

In art. 3.119a lid 1 IB vinden we de eigenwoningschuld. Voor de eigenwoningschuld kennen we vier voorwaarden, welke hieronder besproken zullen worden.

De eerste voorwaarde is die van de aanwending van een lening ex art. 3.119a lid 2 IB. Deze eis houdt in dat de schuld aangegaan moet zijn met als doel de financiering van de aankoop van een woning, de verbetering van een woning of het onderhoud van de woning. Het maximum van deze kosten vinden we in art. 3.120 lid 5 IB. Wanneer maar een gedeelte als eigen woning wordt gebruikt, dan moet de lening gesplitst worden. Een eigenwoningschuld mag niet meer zijn dan de kosten van de verwerving van de woning met daarbij de kosten van verbetering en onderhoud zonder het zogenoemde eigenwoningsreserve. Dit laatste reserve vinden we terug in art. 3.119aa IB. We kennen een bijleenregeling, welke inhoud dat gerealiseerde overwaarde bij verkoop van de eigen woning in de nieuwe woning geïnvesteerd moet worden. Wordt er binnen 3 jaar een nieuwe eigen woning gekocht, dan zijn de financieringskosten alleen aftrekbaar voor zover de schuld niet meer bedraagt dan aanschafkosten minus het reserve. Het reserve kan ook afnemen, maar niet nihil worden. Dit kan wanneer er reserve wordt afgeboekt bij de nieuwe woning, wanneer er een eigenwoning schuld op de partner wordt afgelost, wanneer er wordt afgeboet en wanneer het toegevoegde bedrag als periode van 3 jaar is verstreken nadat er vervreemdingssaldo is toegevoegd.

De volgende voorwaarde is die van de invulling van een overeenkomst. Gedurende een looptijd van tenminste annuïtair en maximaal 30 jaar is er een lening. Er vindt maandelijks een gelijk bedrag aan rente en aflossing plaats.

De derde voorwaarde is die van het nakomen van de aflossingsverplichting. Een schuld wordt niet langer als een eigen woningschuld gezien als de stand van de schuld op een bepaald moment te hoog is en de rente niet meer aftrekbaar is De Belastingdienst bepaald dan of er is voldaan aan de minimale aflossingsverplichting ex art. 3.119c lid 1 IB. Soms is er een achterstand en soms moet die ook ingehaald worden ex art. 3.119e IB.

De vierde en laatste voorwaarde is die van de verplichting tot informatieverstrekking, welke we terugvinden in art. 3.119g IB. Deze plicht heeft men richting de belastingdienst. Normaal gesproken gaat deze via de geldverstrekker maar indien er bij iemand anders geleend is, dan moet de belastingplichtige dit zelf doen.

We kennen enkele beperkingen op de aftrek van de financieringslasten bij eigen woning, terug te vinden in art. 3.120 jo. 3.123 IB. Hieronder valt dat het alleen kan wanneer een schuld ook echt een eigenwoningschuld is. Ook kent men een aflossingseis, die onder voorwaarde drie is besproken.

EW-regeling niet van toepassing

Ex art. 3.111 lid 10 IB kennen we drie situaties wanneer de regeling niet van toepassing is. Het gaat bij alle drie om een zelfstandig gedeelte van een gebouw, schip of woning met de daartoe behorende aanhorigheden. Wanneer deze wordt gebruikt in een onderneming, voor resultaat van werkzaamheden of in een vennootschap waarin de belastingplichtige een aanmerkelijk belang heeft, dan is de ew-regeling dus niet van toepassing.

Box 1 ROW

Onroerende zaken kunnen ex art. 3.90 soms in de ROW-sfeer vallen. Dit kan wanneer vermogen rendabel is gemaakt of wanneer er ex art. 3.91 jo. 3.92 IB ter beschikking is gesteld, aan een onderneming van een verbonden persoon. Wie er tot verbonden personen wordt gerekend vinden we terug in art. 3.91 lid 2 sub b en c IB. Over deze box is het winstregime nog steeds van toepassing, op de ondernemersfaciliteiten na.

Bijzondere regelingen

We kennen ook nog enkele bijzondere regelingen voor de eigen woning. Zo is ex art. 3.123a IB aftrek wegens een geringe of niet bestaan eigenwoning schuld mogelijk. Omdat belastbare inkomsten uit de eigen woning veelal negatief zijn, is aftrek alleen mogelijk indien deze inkomsten positief zijn.

Box 3: sparen en beleggen

Door de bezittingen min de schulden te doen krijgt men het saldo uit box 3. Wanneer de bezittingen woningen zijn moet er gewaardeerd worden op de WOZ-waarde ex art. 5.20 IB en anderen moeten gewaardeerd worden op de wev-waarde ex art. 5.19 IB. Schulden worden altijd naar het laatste gewaardeerd, indien zij meer dan 3000 bedragen ex art. 5,2 sub f. Saldo in box 2 wordt verlaagd met het heffingsvrije vermogen uit art 5.5 IB. Er ontstaat dan een maatstaaf voor de heffing van rendement ex art. 5.2 IB, welke belast zal worden tegen 30%.